

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 4/22- 49. årgang



Ingeborg står på for de eldre



Turid inviterte til møte om fremtidsfullmakt



Ulf etterlyser kandidater til neste års valg



Lederen har ordet

Tiden går fort, desember er her og julepynten hentes frem fra skuffer og skap. Adventstiden er en fin tid – det er en tid å være inne, tenne levende lys, høre på julemusikk, skrive julebrev og pakke julegaver. Alle familier har sine egne juletradisjoner.

Veldig mange av oss har juletre, og det er store variasjoner blant annet når og hvordan det feires. Vi spiser ribbe eller pinnekjøtt eller kanskje noe helt annet til julemiddag.

Vi feirer sammen med familien fordi det er vår måte å videreføre tradisjoner fra en generasjon til neste generasjon. Noen synes det er helt greit å feire alene eller reise på hytte eller utenlands – uansett – de fleste av oss synes advent og jul er en fin tid.

Telepensjonistenes Landsforbund får støtte til drift og aktiviteter fra Telenor ved Telenor Norge. Der har de fått ny administrerende direktør, Birgitte Engebretsen. Det første hun gjør er å redusere støtten fra 750.000 til 650.000 kroner for kalenderåret 2023. Vi er selvsagt glade for støtten og har takket for den, men er skuffet og forundret når de begrunner reduksjonen av støtte i selskaps økonomi. Støtten fra Telenor har over tid blitt redusert, og en konsekvens er redusert aktivitet sentralt og i lokalavdelingene

med stadig lavere overføringer. Lokalforeningene må tilpasse sine aktiviteter og kanskje justere egenandeler, slik at vi kan opprettholde det gode arbeidet for våre medlemmer.

Dårligere økonomi gjør søkelys på verving enda viktigere – vi har startet en ny vervekampanje nå i høst, og den avsluttes til Landsmøtet i 2023.

Alle som verver minst tre nye medlemmer får et gavekort på 300 kroner. Beste verver vil, i tillegg til heder og ære, vinne en iPad – så løp ut og verv et nytt medlem! Ofte hører vi om de eldre når det offentlige snakker om våre behov. Dette er ofte folk som stort sett ikke vet hva vi trenger – de har ikke gått i våre sko, så derfor er det viktig at vi blir en så stor organisasjon som mulig. På den måten får vi den tyngde som må til for å endre samfunnet i vår retning.

Landsstyret deltok på årets SAKO-konferanse, og den er behørig beskrevet annet sted i bladet. Slike møtepunkt er viktig å delta på, slik at vi sammen får gjennomslag for felles synspunkt.

Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) økte konsumprisindeksen (KPI) med 7,5% fra oktober 2021 til oktober 2022. Matvarepri-

sene er den viktigste forklaringen, og de økte alene med 13,1% - vi forventer at tiltak settes inn for å hjelpe de som trenger det mest - minstepensjonister har ikke behov for skatteutt fordi de ikke er i skatteposisjon. De betaler ikke skatt på minstepensjonene sine ettersom de får det automatiske skattefradraget som utligner ilignet skatt.

Tradisjonen tro går mange av oss på julekonserter i adventstiden, og den avsluttes gjerne med «Deilig er jorden». Vi synger så høyt som stemmen bærer. Det er lett å bli overmannet av frykt når vi ser nyheter hvor det er søkelys på alt det grusomme som skjer i verden. Flyktninger med sine historier opplever forferdelige forhold som de lever under i flyktningleirene, kriger med alle uskyldige mennesker og ofre. Urettferdighet og lidelse – kan vi fortsatt syng «Deilig er jorden»? Ja, jeg mener det - når vi synger den på julekonserter, senker det seg alltid en følelse av ro. Den har optimismen i seg, og vi beholder troen på det gode.

Riktig god jul til dere alle!

*Tore Haugland
Forbundsleder*



INNHOOLD

Lederen har ordet	s. 2	Eldreombudet foreslått nedlagt	s. 10
Nytt fra landsstyret	s. 3	Fremtidsfullmakt på medlemsmøtet	s. 11
Fornepensjonistene jubilerer	s. 4	Førjulstur til sjøs	s. 11
Lillestrøm-foreningen 25 år	s. 5	Sissel Gran: "Inni er vi alltid unge"	s. 12
Telenor Pensjonskasses medlemsportal	s. 5	Media City Bergen	s. 12
Etterlattepensjonen på høring	s. 6	Fra foreningene	s. 13
Hva betyr statsbudsjettet 2023 for pensjonister	s. 7	Om telefonarbeider på hustakene	s. 14
SAKO-konferansen 2022	s. 8	Tilbakeblikk	s. 14
- En livsstil, sier Ingeborg	s. 10	Småstoff	s. 16

Neste nummer av bladet kommer ut 23. mars. Tips og stoff sendes på e-post til gunhi-s@online.no **innen 1. mars.**

Forsidebilde: Fristende pepperkaker på julemarked i Berlin. Foto: Gunhild G. Skoglund

Redaktøren forbeholder seg retten til redigering og nedkorting av innlegg.

Utgitt av Telepensjonistenes Landsforbund. Redaktør: Gunhild G. Skoglund Ansvarlig redaktør: Tore Haugland

Nytt fra landsstyret



Nye medlemmer

Etter fjorårets vellykkede vervekampanje er vi godt i gang igjen. Medlemsvervingen startet 15. september i år og avsluttes 15. april neste år. Den som verver flest nye medlemmer, stikker av med en iPad. Verver du tre eller flere medlemmer får du ett gavekort på 300 kroner. Og ikke glem å registrere deg som verver i skjemaet på telepensjonistene.no. Framgangsmåten finner du i Telepensjonisten nr. 3/22.

Superververen blir kunngjort på landsmøtet og får selvsagt heder og omtale i Telepensjonisten.

Det som virker aller best når det gjelder å verve nye medlemmer er å prate med folk, enten du møter noen på gata eller du tar en telefon. Til hjelp finner du vervebrosjyren på telepensjonistene.no.

I skrivende stund er det vervet 46 nye medlemmer.

Velkommen til hver enkelt, og lykke til videre med den viktige vervingen!



Facebook

Vi antar at lokalforeningene sender en hyggelig «Velkommen som medlem i xxx» til nye medlemmer.

Da er det viktig å samtidig informere om kommunikasjonskanalene våre; medlemsbladet (4 nummer pr år), hjemmesiden telepensjonistene.no, medlemsbrosjyren og Facebook.

Mange lokalforeninger har en egen Facebook-gruppe hvor invitasjoner til møter, bilder fra forskjellige arrangement osv. legges ut.

Den sentrale Facebook gruppa har nå 558 medlemmer. Her er det ønske om mange flere, velkommen som medlem!

Stor aldersforskjell

Det er veldig positivt at det er flere yngre pensjonister som melder seg inn i de forskjellige lokalforeningene.

Flere steder betyr dette en aldersforskjell blant medlemmene på om lag 30 år. Det igjen utfordrer både oss i forbundsstyret og de lokale styrene om å ta hensyn til dette, slik at alle kan finne seg til rette og trives i fellesskapet. Vi må finne aktiviteter og kommunikasjonsformer som kan motivere og passe for alle grupper til å delta i møter og på turer. Her må det tenkes både kultur, yrkesbakgrunn og alder i forhold til målgrupper og forskjellige arrangement.

Dette blir antakelig et tema på neste års landsmøte.

Hvis noen lokalforeninger allerede har gode råd og erfaringer, så send gjerne en omtale til Telepensjonisten.



Kandidater til valg på Landsmøtet 2023

Vi minner om neste års landsmøte som tradisjonen tro går over to dager. Det sosiale, med blant annet middag den første kvelden, anses som viktig. Gamle kjente og nye bekjentskaper finner samhold i diskusjoner, erfaringer og gode minner. På agendaen er valg noe av det viktigste som skal vedtas, hvem som skal styre forbundet den neste perioden. Valgkomiteens leder har sendt følgende oppfordring gjennom medlemsbladet vårt.

Gode Telepensjonister!

Landsmøtet holdes på Quality Airport Hotel Gardermoen 25. – 26. april neste år.

Valgkomiteen starter nå opp sitt arbeid med å finne personer som kan tenke seg å være med å drive forbundet vårt fra 2023 til 2025.

Alle personer i dagens landsstyre står på valg. Hvis dere kjenner noen som kan tenke seg å være med på å drive forbundet fremover, så vennligst ta kontakt med en i komiteen.

Valgkomiteen består av:



Anne Stødle, Haugesund
e-post: aeostodle@outlook.com
mobil: 906 90 540



Jan Riddervold, Lillehammer
e-post: j-ri@online.no
mobil: 916 28 146



Leder Ulf Rathe, Bergen og Hordaland
e-post: ulf.rathe@gmail.com
mobil: 900 14 520

Fornebupensjonistene jubilerer

Fornebu lokalforening feiret stort da 90 feststemte medlemmer og ledsagere hadde tatt turen til Møllergata 10 onsdag 21. september. Det var god grunn for å feire, foreningen inviterte nemlig til 30 års jubileum. Kathrine Svendsberget har sendt bilder og beskrivelse av en hyggelig feiring til Telepensjonisten.

Etter at alle hadde fått sin sprudlende velkomstdrink ønsket foreningens leder Greta Leinann Johansen velkommen, før Olav Stedje underholdt med sang og musikk. Han fortalte også noen artige historier på sognamål som han måtte oversette til «norsk».

Vi fikk en kort innføring i foreningens historie fra Einar Nymo. Foreningen ble skilt ut fra Telepensjonistenes forening Oslo i 1992, og den fikk navnet

Pensjonistforeningen avdeling Sentraladministrasjonen.

I 1995 skiftet den navn til Telepensjonistenes forening Sentrale Enheter, og i 2011 ble navnet Telepensjonistenes forening Fornebu. Navnet ble vedtatt i ekstraordinært årsmøte 21. september 2011.

Deretter orienterte forbundsleder Tore Haugland om landsstyret og jobben de gjør mot Telenor og myndighetene for å rette opp underreguleringen av pensjonen.

Så var det tid for inntak av mat og drikke, koldttallerken med vin og mineralvann. Etter hvert ble det kaffe/avec og et fristende kakebord. Alle så ut til å kose seg stort, og praten gikk livlig utover kvelden.

Takk til alle som var med på å gjøre dette til en veldig hyggelig feiring.



Leder Greta Leinann Johansen ønsket vel møtt.

1) Harald Hjelm-Larsen (til v.), Magnhild Sletbak og Ivar Kjølstad har vært medlemmer siden starten i 1992.

2) God mat og god stemning.

3) Tre glade sogninger, Toril Bjørndal Haug til venstre, Olav Stedje og Astrid Henriksen.



1)



3)



2)

Lillestrøm-foreningen 25 år

Telepensjonistenes lokale foreninger begynner så smått å dra på årene. I år rundet Lillestrøm et kvart hundre år. Leder i foreningen, Ragnhild Dehli, forteller om en hyggelig markering.

Første lørdagen i oktober møttes vi på Kroa på Lørenfallet i Sørum for å feire at foreningen vår fylte 25 år.

Det var ikke så mange som fant tid til å komme, men vi som var der hadde en hyggelig mimrestund. Vi var spesielt glade for å få besøk av Einar Nymoen, litt romeriking han også, han hilste fra Forbundet og hadde litt av hvert å fortelle derfra.

Og Arve Nordsveen, som har arbeidet på Telemuseet både i Fet og Oslo, fortalte hvordan det er nå når museet vårt er innlemmet i Teknisk museum i Oslo. Der er forresten en ny teletutstilling nå som alle burde dra og se.

Som takk fikk begge en nokså lokal bok om Glomma. Og så hører det med på en

slik tilstelning, at man spiser god mat og drikker godt drikke, og selvsagt kake etterpå.

Litt om foreningen

På våren 1997 ble foreningen stiftet. Det hadde vært, og var fremdeles, en turbulent tid i Televerket/Telenor. Folk ble flyttet på eller sluttet, og ingen følte vel at de hørte til noe sted lenger.

Da var det heldigvis noen som ikke helt hadde mistet hodet, men fant ut at man kunne vel starte en pensjonistforening, så var det et sted man kunne møtes.

Og fordi det da var arbeidskamerater som kom sammen, så var det ikke vanskelig å finne på innhold. Det ble faste båturer til København og Kiel hvert år, teater- og andre turer og tilstelninger ut av det.

Men alt sånt har jo en ende, både tidene og vi har forandret oss, og nå er det heller ikke så enkelt å finne nye medlemmer. De som kom etter oss, jobber i en helt annen kultur.



Hyggelig samling rundt bordet.

På venstre side sitter fra v.: Einar Nymoen fra Forbundet, Audun Wiik, Laila Arnesen, Bjørn Ove Myrvang, og Marwell Myrvang.

På høyre side foran og videre bakover sitter leder Ragnhild Dehli, Arve Nordsveen (foredragsholder), Inger Kristiansen, Harald Kristiansen, og Rolf Ørbæk.

Foto/montasje: Bjørn Ove Myrvang

Den første lederen i foreningen var Arve Dehli. Og så må vi spesielt nevne Marwell Myrvang som kom med fra starten og er i styret fremdeles. Hun har vel hatt alle de stillinger som er i et styre og fortjener stor takk for det.

Telenor Pensjonskasses medlemsportal

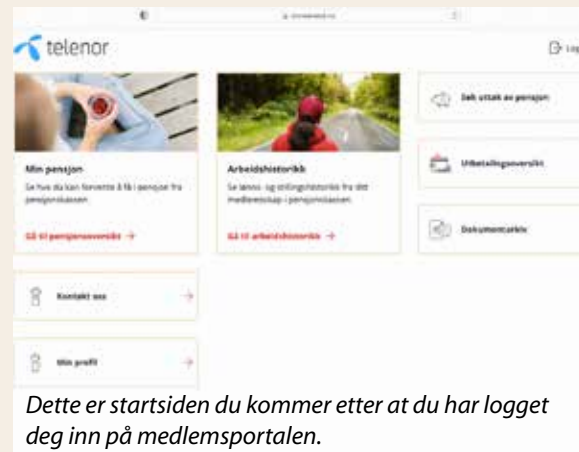
I Telepensjonisten nr. 3 i år hadde vi en faktaboks under artikkelen «Pensjoner – et vanskelig tema». Der sto det at fripoliser i Telenor Pensjonskasse (TPK) forvaltes av Storebrand. Det er ikke riktig. Fagdirektør Marit Aasen i TPK påpekte feilen i en e-post hvor hun presiserer at Telenor Pensjonskasse både forvalter og administrerer fripolisene selv. Forvaltning av fripolisene har vært gjort av TPK siden 2000, og administrasjonen har vært utført nesten like lenge. Her følger en oppklaring fra Aasen på misforståelsen.



-Har du spørsmål om pensjon fra Telenor Pensjonskasse, kan du ta kontakt med oss via «Kontakt oss», og vi svarer så raskt vi kan, lover Marit Aasen.

Alle medlemmer i Telenor Pensjonskasse (TPK) vil finne informasjon om sitt medlemskap på TPKs medlemsportal. Denne finner du via www.telenorpensjon.no.

TPK har avtale med Storebrand Pensjonstjenester AS om kjøp av portal, hvilket inkluderer bruk av bank ID som er påloggingen til medlemsportalen. Storebrand har for øvrig ikke noe med informasjonen som legges ut der, da all publisering på portalen gjøres av TPK.



Dette er startsiden du kommer etter at du har logget deg inn på medlemsportalen.

Med medlemmer menes alle som har et aktivt medlemskap. Det gjelder de som ikke har mottatt noen pensjon enda, dvs. de som fortsatt er ansatt i et av TPKs medlemsbedrifter eller har fripoliser fra en medlemsbedrift. Pensjonister, både alderspensjonister, uførepensjonister og etterlattepensjonister, vil finne informasjon («Utbetalingsoversikt») om størrelse på pensjonen og månedlig utbetaling (brutto, skatt, netto).

For de som ikke har startet uttak av alderspensjon, kan dette gjøres via «Søk uttak av pensjon».

Endring av bankkontonummer eller mailadresse kan gjøres direkte i «Min profil».

Dokumenter utarbeidet av TPK vil gjøres tilgjengelig i «Dokumentarkiv». Det vil være kontoutskrift på fripoliser, sammenstillingsoppgave, oppgjørsbrev mm.

Etterlattepensjonen på høring

I juli i år sendte Arbeidsdepartementet ut høringsnotatet «Regelverksoppfølging av etterlatteformen». Departementet hadde her lagt til grunn at Stortingets flertallsvedtak i 2020 ikke skulle endres, noe som er svært overraskende siden Ap, Sp og SV den gang gikk klart imot dette vedtaket. Pensjonistforbundet og SAKO (se ramme) tar klart fatt i dette i sitt hørings svar til departementet.

Gunhild Granum Skoglund

Pensjonistforbundet (PF) har også tatt opp denne saken da de møtte i Arbeids- og sosialkomiteen i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2022.

Telepensjonistenes Landsforbund (TPL) følger opp saken

TPL har helt siden 2017 fulgt saken om etterlattepensjonen (omtalt i Telepensjonisten nr. 1/17).

De hadde også denne gang gitt sitt innspill til PF i forbindelse med utarbeiding av svar på høringsnotatet fra departementet.

Hørings svaret

Vi tar her med et utdrag fra hørings svaret fra PF/SAKO, datert 12.10.22. Hele dokumentet kan leses på pensjonistforbundet.no.

Pensjonistforbundet mener

Reformen av etterlatteytelsene for alderspensjonister er ikke sosialt bærekraftig. Den er kvinnefiendtlig og har svært uheldige fordelingsmessige konsekvenser. Pensjonistforbundet får mange bekymrede meldinger fra medlemmer som følger av at etterlatteytelsene skal utfases. Det gjelder spesielt enker, men også ektepar som ønsker trygghet for frem-

tiden når den ene ektefellen faller fra.

Innledning

Det har vært et mål at reformene av pensjonssystemet er basert på brede politiske forlik. Reformen av etterlatteytelsene i folketrygden ble imidlertid vedtatt av et svakt flertall. Solberg-regjeringen (H, V og KrF) vedtok i desember 2020, med støtte fra FrP, å utfase etterlatteytelsene for alderspensjonister i folketrygden. Det daværende mindretallet bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV var imot forslaget. Disse partiene har som kjent flertall i dag. Partiene Rødt og Miljøpartiet De Grønne stemte også imot utfasingen.

Tillegg til etterlatte alderspensjonister

Etterlatte alderspensjonister kan ha rett på å få alderspensjonen beregnet etter særskilte regler dersom dette gir en høyere pensjon enn egenopptjent pensjon. Ved å «arve» deler av den opptjente tilleggspensjonen til den avdøde ektefellen kan man få et gjenlevendetillegg som gir en høyere alderspensjon når ektefellen dør.

Gjenlevendetillegget er ikke videreført i det nye alderspensjonsregelverket.

Dermed utfases etterlatteytelsene i folketrygden for alderspensjonister født i 1963 eller senere. Etterlatte i årskullene 1954 til 1962 kan få beregnet gjenlevendetillegg for den andelen av alderspensjonen som beregnes etter de gamle opptjeningsreglene. Alderspensjonister som får beregnet alderspensjonen etter gammelt regelverk (de født i 1953 eller tidligere) kan fremdeles få et gjenlevendetillegg basert på pensjonsopptjeningen til den avdøde ektefellen.

Videre er det vedtatt at personer født i 1944 eller senere som mottar gjenlevendetillegg ikke lenger skal få oppregulert tillegget årlig. Tillegget skal holdes nominelt uendret. Tilleggets realverdi blir dermed redusert hvert år i takt med prisstigningen i samfunnet. Personer i årskullene 1954 til 1957 som har fått innvilget gjenlevendetillegg vil få redusert tillegget når alderspensjonen blir oppregulert. Vi forstår dette som at personene som berøres av dette kan ende opp flere år hvor samlet pensjon fra folketrygden dermed ikke vil oppreguleres i det hele tatt.

Pensjonistforbundet og SAKO er sterkt imot utviklingen av etterlatteytelsene til alderspensjonister i folketrygden, samt den manglende reguleringen for dem som mottar slike ytelser. Vi mener gjenlevendetillegget burde vært tilpasset og videreført i ny alderspensjon fra folketrygden, og med bedre fordelingsvirkninger for dem med de laveste pensjonene enn i det gamle regelverket. Det er i alle hovedsak kvinner som mottar gjenlevendetillegg, og en avvikling vil på sikt

SAKO består av LO-Stats Pensjonistutvalg, Telepensjonistenes Landsforbund, Fagforbundets sentrale pensjonistutvalg, Postens Pensjonistforbund, Politiets Pensjonistforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund og Statens Vegvesens Pensjonistforbund.



Hva betyr statsbudsjettet 2023 for pensjonister

øke kjønnsforskjellene ved at kvinner får enda lavere gjennomsnittlig alderspensjon enn menn.

Vurderingene av de likestillingsmessige konsekvensene av endringene har tilsynelatende ikke hatt noen påvirkning på vedtakene. Endringene rammer kjønnene svært ulikt. I 2020 var det om lag 120 000 mottakere av alderspensjon med gjenlevendetillegg. Nær 95 prosent av disse var kvinner. (kilde: Prop. 13 L (2020-2021), s. 85). I 2015 var gjennomsnittlig størrelse på gjenlevendetillegget om lag 38 000 kroner (kilde: NOU 2017: 3). For mange er tillegget helt nødvendig for at hverdagen går rundt økonomisk. Når reformen får effekt og gjenlevendetillegget opphører vil den økonomiske situasjonen for nye enker dermed bli langt vanskeligere enn tidligere. Flere vil oppleve større fall i levestandard når ektefellen dør.

At enkelte årskull som har krav på gjenlevendetillegg ikke lenger skal få oppregulert tillegget hvert år er også svært uheldig. Det er for tiden høy prisvekst, noe som setter press på økonomien til noen og enhver. Pensjonister har i flere år siden pensjonsreformen opplevd en svekkelse av kjøpekraften, som følge av svakere pensjonsregulering enn prisveksten. Dersom deler av pensjonen ikke skal oppreguleres i det hele tatt utvides denne problematikken ytterligere. Pensjonistforbundet er sterkt kritisk til at det innføres nye metoder for å underregulere pensjonene. Når underreguleringen kun rammer etterlatte alderspensjonister som i 95 prosent av tilfellene er kvinner så er det ekstra problematisk fordelingsmessig.

Oppsummering

Pensjonistforbundet og SAKO krever en tilpasning og videreføring av etterlatteytelsene for alderspensjonister i den nye alderspensjonen fra folketrygden. Dette kravet er i tråd med hva det nåværende stortingsflertallet tidligere har uttrykt. Vi forventer at politikerne holder det de lover, og ikke sier noe i opposisjon og gjør noe annet i posisjon. Vi ber også om at gjenlevendetillegget reguleres på samme måte som ordinær pensjon, slik at denne gruppen ikke får en svakere kjøpekraftsutvikling enn andre pensjonister.

Bergen 20.11.22. Det er vanskelig å se at pensjonistene blir tilgode sett i statsbudsjettet for 2023. I skrivende stund er ikke budsjettet endelig, det skal forhandles med SV og godkjennes av Stortinget - så endringer vil komme.

Tore Haugland, leder

I statsbudsjettet for 2023 foreslår regjeringen en økning på rundt 7,5 prosent, eller 20,1 milliarder kroner, fra budsjett fra 2022.

Antall alderspensjonister vil øke med 16.000, og totalt vil vi da være 1.030.000 pensjonister.

Med bakgrunn i at det stadig blir flere pensjonister er det uklart hvordan dette vil slå ut for den enkelte. Vi vet fra tidligere oppgjør, at pensjonister får en mindre økning i pensjonsutbetalingen enn lønnstakere får i sine oppgjør. Det er derfor grunn til å tro at kjøpekraften vår nok en gang vil svekkes.

Skattefradraget for pensjonsinntekt økes, og for de fleste pensjonister vil det utgjøre en lettelse på ca. 1.200 kroner i 2023. Det hjelper ikke minstepensjonistene som ikke betaler skatt, og formuende pensjonister får i sum skjerpelser da formuesskatten vil øke.

Basistilskuddet til fastlegeordningen skal styrkes for at eldre og andre med omfattende behov for oppfølging skal få et bedre tilbud, men det er nok av dårligere nyheter:

Egenandelene økes med 3 prosent for lege-, psykolog- og fysioterapitjenester, poliklinikk, lab/røntgen, opphold ved oppreningsinstitusjoner, behandlingsreiser til utlandet samt pasientreiser.

- Egenandelen for pasientreiser og opphold ved opptreningsinstitusjoner og behandlingsreiser til utlandet, økes fra 1. januar.
- Øvrige egenandeler økes fra 1. juli som tilsvarer en økning på 1,5 prosent for året under ett.
- Regjeringen foreslår også å øke den prosentvise egenbetalingen til 50 prosent for legemidler og medisinsk forbruksmaterieell på blå resept.
- Regjeringen foreslår også å øke egenandelstaket for frikort fra 2.921 kroner til 3.040 kroner for 2023.

Pensjonistforbundet og SAKO har tidligere sagt at mange pensjonister nå og framover vil trenge mye hjelp på sine eldre dager. Vi kan dessverre ikke se at dette er tatt hensyn til i statsbudsjettet for 2023.

Det er vanskelig å se at regjeringen har tilstrekkelig søkelys på eldre sine levevilkår i statsbudsjettet for 2023, men noen krav ble delvis innfridd:

- Styrking av fastlegeordningen med 690 millioner kroner.
- 5 millioner kroner mer til Eldrerådsopplæring.
- TryggEST styrkes med 3 millioner kroner.

Regjeringen har ikke foreslått å gi noe ekstra til de med lav pensjonsinntekt, men SV har varslet at de vil kreve økt minstepensjon i forhandlingene med regjeringen om statsbudsjettet. Det forventes at SV får gjennomslag, og at minstepensjonen vil øke og minst opp til fattigdomsgrensen (EU60-nivå). Med den prisveksten som er nå må man gi et ekstra løft for dem som har minst.

Vi går spennende tider i møte før det endelige statsbudsjettet for 2023 er i havn.

TryggEst – vern for risikoutsatte voksne

TryggEst skal bidra til å forhindre, avdekke og håndtere vold og overgrep mot voksne mennesker som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv.

*Kilde: ny.bufdir.no
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) er eit statleg forvaltningsorgan som ligg under Barne-, og familiedepartementet (BFD).*

SAKO-konferansen 2022

Årets SAKO-konferanse foregikk på Oslo Kongressenter 2. november i regi av Pensjonistforbundet. I tillegg til vårt landsstyre, var disse medlemsforbundene representert: Jernbanepensjonistene, Politiet, Posten, Statens vegvesen, Fagforbundets sentrale Pensjonistutvalg, Industri Energi og LO-stat.

Åse Juul Hansen, forbundssekretær

Jan Davidsen ønsket velkommen og snakket innledningsvis om den politiske situasjonen. Til tross for at Norge har cirka en million pensjonister, virker det som det er liten forståelse for eldrepolitikk. Folk lever lengre enn før, også lengre som pensjonister. Han oppfordret derfor til å engasjere seg mer i eldrepolitikken, få mer fokus ved å være medlem i pensjonistforeninger, samt i kommunene og fylkene i for eksempel eldråd. Vi må styrke våre organisasjoner ved å velge inn de riktige folkene. Det snakkes mye om de eldre, men mindre med dem.

Den politiske situasjonen

Første post på programmet var en gjennomgang av den politiske situasjonen ved Jan Davidsen.

Pensjonistforbundet og SAKO jobber fremdeles for å få tilbake forhandlingsretten ved trygdeoppgjøret.

Vi må stille oss spørsmål om hvordan få mer ut av SAKO-samarbeidet for å bli mer attraktiv og slagkraftig. Vi må være med for å utforme fremtidens eldrepolitikk, sette tingene på dagsorden og peke på behovene. Vi må starte nå for at hjelpen/støtten skal være der om ti år.

For å oppsummere noe, må vi tenke både på boligpolitikk (tilpasset og moderne for at eldre skal kunne bo lengre hjemme), bekjempe ensomhet, avlastning av pårørende, trygghet, økonomi, tilstrekkelig kollektivtilbud og butikker i nærheten, nok sykehjem og nærhet til kulturtilbud.

Davidsen pekte på at det utføres utrolig mye frivillig arbeid. Han understreket at frivilligheten skal brukes, men ikke misbrukes.

Han kom også inn på at eldre er for dårlig representert, for eksempel på

Stortinget. Landet styres stort sett av 40 - 50-åringene.

Statsbudsjettet

Vi fikk en grei gjennomgang av regjeringens forslag til statsbudsjett v/Ragnhild Nestaas Dahl.

I statsbudsjettet er det lagt til grunn en mye lavere prisvekst enn det SSB og Norges Bank antar. Hvis regjeringens anslag legges til grunn for trygdeoppgjøret, vil dette gi dårligere regulering enn det SSB og Norges Banks anslag ville gitt i og med at pensjonene vil reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst.

Det har vært et krav fra Pensjonistforbundet og SAKO at minstepensjonene må økes. Dette er ikke fulgt opp i statsbudsjettet. I denne sammenhengen er det et poeng at skattelettelsen, som regjeringen foreslår for inntekter under 750.000 kroner, ikke vil komme minstepensjonistene til gode fordi de ikke betaler skatt.

Strømstøtten forlenges ut 2023.

Eldreombudet foreslås lagt ned. Den kulturelle spaserstokken er ikke omtalt. Mobilisering mot ensomhet (18,3 millioner kroner) og bevilgning til IKT samt velferdsteknologi-programmet foreslås videreført. Kommuneøkonomien svekkes i henhold til budsjettforslaget, og Pensjonistforbundet har påpekt at kommunenes frie midler heller må økes. Ingen investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser i 2023, kutt på litt over en milliard fra 2022.

Heilstilskuddet er fjernet, selv om det er et økende behov for dette i boligblokker og private hus. Også andre tilskudd fjernes, blant annet tilskudd til støtte og avlastning til pårørende (15 millioner kroner) og spisevenner (20 millioner kroner).

Regjeringen vil prioritere og forsterke psykisk helse- og rusfeltet med 300 millioner kroner, spesielt for barn og unge. Pensjonistforbundet mener at også eldre må prioriteres her. Støtten til Bekymringstelefonen, som drives av Pensjonistforbundet, kuttes, likeså prosjektet «Leve hele livet». Investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger er fjernet (litt over en milliard kroner).



Bo trygt hjemme-reformen v/Jan Davidsen

Noen av kravene til statsbudsjett fra Pensjonistforbundet og SAKO:

- gjeninnføre forhandlingsretten
- en pakke for å styrke pensjonistenes økonomi
- krav om styrket kommuneøkonomi - økonomi for å forhandle om diverse saker
- styrke økonomi for å styrke eldråd
- midler for å hindre ensomhet og styrke trygghet
- digital opplæring for eldre
- krav om å styrke minstepensjonen som fortsatt ligger lavere enn EU60
- det foreslås at etterlatte-tillegget ikke vil bli regulert
- fripolisene har stått stille siden 2008 og disse må reguleres
- digitaliseringen må styrkes med mer midler
- det må avsettes midler til avlastning av pårørende

Pårørende i dag utfører like mange årsverk for eldre og pleietrengende som av ansatte i offentlig sektor!

Landsstyret deltok på konferansen. Fra v.: Tore Haugland, Åse Juul Hansen, Einar Nymo, Anne Sørli-Johansen og Finn-Egil Elster.



Det er viktig å tilpasse boligene for å kunne bo lengre hjemme, hvis en er frisk nok til det, blant annet ved å tilrettelegge boligen. Er en syk og pleietrengende, så er det sykehjem som er det riktige. Derfor må det bygges nok sykehjem og utdannes nok personale. Behovet for heldøgns omsorgsboliger er økende i takt med at vi blir flere eldre. Forslaget innebærer ingen investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser. Det bekymrer oss. Ifølge Jan Davidsen er det ikke bygget nye sykehjem siden 2008.

Støtten til mobilisering mot ensomhet blant eldre og bevilgning til IKT opplæring videreføres. Det samme gjelder programmet om velferdsteknologi. Dette gjør at Pensjonistforbundet og SAKO kan videreføre sine prosjekter på disse områdene.

Pensjonsutvalgets innstilling v/Sindre Farstad

Pensjonistutvalget har evaluert pensjonsreformen. Utvalget foreslår å øke aldersgrensene i pensjonssystemet, lønnsjustering av minstepensjon før uttak og årskulls spesifikke minsteytelsener. Dessuten ønsker de å øke opptjeningen av

alderspensjon for uføre.

Med økte aldersgrenser mener utvalget

- 62 årsgrensen: Dagens alder for tidligst mulig uttak av pensjon. Pensjonistforbundet/SAKO mener at denne kan økes, gitt at «sliterne» gis egen mulighet for tidligpensjon.
- 67 årsgrensen: Dagens alder for rett til minstepensjon opprettholdes. Pensjonistforbundet/SAKO mener at alder for overgang fra uføretrygd til alderspensjon bør skje når personen har nådd alderen hvor det er kompensert for levealdersjusteringen. For en person født i 1963 skjer dette ved om lag 69,5 år.
- Minste pensjonsnivå (minstepensjon) for personer med opptjening etter gammelt regelverk (dvs. de som er født i 1953 eller tidligere).
- Garantipensjon, for personer med opptjening etter nytt regelverk (født i 1963 eller senere). Garantipensjon gjelder også alderspensjon beregnet etter gamle og nye regler og gjelder for personer født i 1954 og senere. Andelen pensjonister med garantipensjon fases gradvis inn nå.

De som går av i dag har en kombinasjon av gammelt og nytt regelverk (født 1954 – 1962). De har en kombinasjon av minsteytelsene, både minstepensjon og garantipensjon.

- Etter gammelt regelverk (født 1953 eller tidligere): 40 år med inntekt over 1G gir full opptjening (1G=111.447 kr). 20 beste inntektsår inntil 12G (1.337.721 kr). Minste pensjonsnivå gis dersom lav opptjening. Uføre får opptjening frem til 67 år.
- Nytt regelverk: Alle år i arbeid gir opptjening. 18,1 prosent av lønn, inntil 7,1G (780.340 kr). Garantipensjon gis dersom lav opptjening. Uføre får opptjening frem til 62 år.
- Utvalget anbefaler ikke å øke minstepensjonen. Dette er Pensjonistforbundet/SAKO uenige i og mener minstepensjonene bør løftes opp til fattigdomsgrensen EU60.

Statistikk pr. juni 2022

Fattigdomsgrensen EU60 er 259.600 kroner for enslige og 194.650 for samboende.

- Det er 140 000 minstepensjonister i Norge. Av disse er 84 prosent kvinner og 16 prosent menn. 77 prosent av enslige minstepensjonister lever under fattigdomsgrensen EU60. Andelen minstepensjonister under EU60 har økt med 7 prosent til 77 prosent fra 2010 til 2020.
- Gitt full trygdetid får enslige i 2022 utbetalt 230.170 kroner mens samboere får utbetalt 171.058 kroner.

Eldrerådsopplæring v/Eyvind Frilseth

Det er satt av midler til elderrådsopplæring de neste to årene (2022 - 24). Det er allerede kjørt to piloter, Vestfold og Telemark. Tema for opplæringen: Aldersvennlig samfunn.

Deretter var det organisasjonene sin tur med å oppsummere status siden sist. Telepensjonistenes forbundsleder Tore Haugland snakket blant annet om medlemsutvikling, vervekampanjer, underregulering av pensjoner, fripoliser samt halvering av tilskudd fra Telenor.

- En livsstil, sier Ingeborg



Min tid i Eldrerådet

Det har for meg nesten blitt en livsstil.

Jeg «arvet» vervet etter en venninne/kollega i 2006, da hun flyttet til en annen kommune. Siden da har Telepensjonistene fortsatt fått med et medlem i Eldrerådet.

Jeg kjenner ikke til pensjonistforeninger som har fått med et medlem i så mange år sammenhengende.

Som medlem i Eldrerådet, får en innblikk i det meste som foregår i kommunen, da eldre er på en eller annen måte involvert i det meste som foregår.

Vi blir orientert om det meste av de forskjellige enheter når de mener vi skal orienteres, men de siste årene har det

Hun er medlem i Kristiansund lokalforening og har i flere år vært medlem i kommunens eldreråd. En oversikt, som landsstyret har gjort, viser at 12 telepensjonister sitter som medlemmer eller varamedlemmer i eldrerådene i åtte kommuner og en fylkeskommune. Ingeborg Enge er en av dem, og her forteller hun om hva vervet innebærer.

dreid seg mest om sykehjem og mangel på sykehjems plasser. Det er vel noe de fleste kjenner til. Blant annet budsjett, planer om nye bygg, endringer av bygg etc. Endringer om HVA sykehjem er før og nå.

Sykehjem er i dag for de som er pleietrengende 24/7. Neste er omsorgsbolig med noe betjening 24/7, og omsorgsbolig, tilrettelagt leilighet. Alle er kommunale, og tildeles av kommunen.

Eldrerådet får den orientering vi ønsker fra de forskjellige enheter også.

Vi blir fast orientert om ventelister på sykehjem, fastlegeordningen, helseplattformen etc. Den er det vel bare Helse midt som er engasjert i ennå.

Vi tar opp slikt som brøyting, sandstrøing om vinteren, hvor det ønskes benker satt ut om sommeren, bussforbindelser etc. Det er jo slikt vi eldre bryr oss med.

Vi får med et medlem i mange forskjellige prosjekt som bygging av sykehjem og omsorgsboliger, endringer angående

disse. Bygging av offentlige bygg det er naturlig at eldre vil bruke, brukergrupper sykehjem, NAV osv.

Vi føler at vi blir hørt av vår kommune, og det setter vi stor pris på.

Eldredagen har vi hatt ansvaret med å få gjennomført i flere år. Det er det ganske mye arbeid med, og der er det de forskjellige pensjonistforeningene som gjør det meste av arbeidet. I år var det 120 eldre som benyttet seg av tilbudet, og det sa vi oss fornøyd med.

Vi skal ha tre møter vår, og tre møter høst, men på grunn av veldig mye orientering, må vi ha ekstra møter for å få ta opp saker vi selv ønsker.

Vi er også representert på fylkets eldrekonferanser når det blir arrangert. Det er lærerikt, og vi veksler erfaringer med andre eldreråd og pensjonistforeninger.

Det vi derimot ikke er tilfreds med, er at ikke pensjonistforeningene bruker oss.

Så en oppfordring til alle er at bruk Eldrerådene deres!

Eldreombudet foreslått nedlagt

I framlegget til statsbudsjett foreslår regjeringen å legge ned Eldreombudet i 2023.

– Det er skuffende at regjeringen fremmer et forslag om nedleggning kort tid etter at Stortinget enstemmig opprettet Eldreombudet ved lov, sier eldreombud Bente Lund Jacobsen.

Eldreombudet ble opprettet i 2020, etter modell av Barneombudet. Eldreombudet ble offisielt åpnet i 2021.

– Framtiden for Eldreombudet kan ikke reduseres til et budsjettsspørsmål. Eldreombudet er opprettet ved en egen lov som hele Stortinget stemte for, sier eldreombudet.

– Vår rolle som uavhengig vaktbikkje på områder som helse, digitalt utenforskap og samfunnsdeltakelse må bestå.

Når vi møter eldre over hele landet, får vi bekreftet hvor mye det betyr for dem at hele Stortinget har gitt eldre en egen stemme i samfunnsdebatten, sier Jacobsen.

Eldreombudet ber SV stanse forslaget om å legge ned Eldreombudet i høstens forhandlinger på Stortinget.

– SV stemte for å opprette Eldreombudet, og ved åpningen av Eldreombudet i 2021 sa SV-leder Audun Lysbakken at arbeidet blir viktig. Vi ber SV stå fast ved det i høstens forhandlinger, slik at forslaget om nedleggning ikke vil få flertall, sier eldreombud Bente Lund Jacobsen.

– Behovet for Eldreombudet som trekkhund og vaktbikkje vil bare øke siden det blir stadig flere eldre. Arbeidet må trappes opp, ikke legges ned, sier Jacobsen.

Kilde: eldreombudet.no 7.10.22



Foto: Svein Arne Orvik

PROTEST

Ønsker du å protestere mot forslaget om nedleggning av Eldreombudet? Du finner e-postadressene til samtlige partier på eldreombudet.no. Der finner du også hovedargumentene for å opprettholde ombudet.

Fremtidsfullmakt på medlemsmøtet

Mandag 7. november møttes rundt trettifem medlemmer av Helgeland lokallag til månedens medlemsmøte. Det gode fram-møtet skyldtes nok dagens tema. Advokat Robert Kolvik og hans dyktige bisitter Synnøve Kolvik var til stede for å orientere oss om begrepet Fremtidsfullmakt, et aktuelt tema når man har passert middagshøyden og vel så det.

**Kjell Erling Bardal,
Helgeland lokalforening**

Gjennom å lage en fremtidsfullmakt bestemmer du selv hvem som skal ivareta dine interesser dersom du blir ute av stand til å ivareta dine egeninteresser.

Definisjon

En fremtidsfullmakt er en fullmakt til en eller flere personer om å representere fullmaktsgiveren etter at fullmaktsgiver på grunn av sinnslidelse, herunder demens eller alvorlig svekket helbred, ikke lenger er i stand til å ivareta sine interesser innen de områder som omfattes av fullmakten.

Disponering av verdier

Ved å skrive en fullmakt sikrer du altså at dine verdier disponeres i henhold til dine egne ønsker i stedet for at Statsforvalteren utnevner en verge som skal handle på dine vegne.

Fullmakten må underskrives av to vitner som er til stede når du signerer avtalen. Vitnene kan ikke være familie, og de må samtidig avgi en erklæring om at full-



Leder Turid Nordnes (stående) inviterte til et interessant tema på medlemsmøtet.



Advokat Robert Kolvik og bisitter Synnøve Kolvik.

maktsgiver forstår betydningen av sine handlinger.

Dette kan eventuelt også din fastlege bekrefte i din journal, slik at det i ettertid ikke kan stilles spørsmål om din mentale helse på underskriftstidspunktet.

I fullmakten beskriver du hva som skal skje med det du eier dersom du ikke lenger selv er i stand til å disponere verdiene.

For å iverksette fullmakten må anmodning om dette først sendes til Statsforvalter. Når bekreftelse derfra foreligger, trer fullmakten i kraft og fullmaktsgivers instruksjoner blir gjeldende.

Fullmektig eller verge

Vanligvis setter ektefeller inn hverandre som fullmektiger. Det anbefales at man skriver hver sin fullmakt.

Andre eksempler på fullmektiger kan være samboer, barn, søsken, barnebarn, venn eller andre du måtte foretrekke.

Husk å spørre den eller de som utpekes

om de er villige til å være fullmektig om det skulle bli behov for det.

Aktuelle tema som kan inngå i fullmakten:

- betaling av regninger knyttet til bolig og annet
- disponering av konti og verdipapirer
- rett til å dele ut gaver/støtte til utdanning mv
- disponering av bolig og løsøre ved flytting til sykehjem
- utdeling av forskudd på arv mm

Uten fremtidsfullmakt vil Statsforvalteren oppnevne en verge til deg, som oftest blir det ektefellen.

Fremtidsfullmakten gjelder bare mens du lever. Ved dødsfall trer andre regler i kraft (testamentet, arvelov, rett til uskiftet bo mv).

Møtet ble avsluttet med en smakfull kjøttsuppe. Neste gang vi møtes blir det julebord! Ønsker alle andre lokallag en god jul og et godt 2023!

Førjulstur til sjøs

- Vi satser på turer i mange år fremover, fastslår Leif Jørgensen i Østfold lokalforening. Han forteller at den årlige båtturen er en hyggelig og etterspurt tradisjon. Den siste uka i november i år var det tjuende gangen gjengen gikk ombord.

I 2002 tok en kollega, Roar Skjønhaug, som dessverre gikk bort så alt for tidlig, initiativ til å få med kolleger fra automat, transmisjon og planavdelingen på en

juletur med Color Line Strømstad - Sandefjord. Det var 21 personer som ble med på den turen.

Vi har opprettholdt dette tiltaket nå i 20 år.

Det har stadig kommet til flere etter som årene har gått. Alle har en fortid i Televerket, men de fleste har jo avsluttet sitt yrkesaktive liv i et firma/konsern som ofte har sprunget ut fra Televerket.

Eldstemann som er med er nær 90 år, den yngste i tidlig 60-årene. Det er med folk fra Moss, Mysen, Halden, Sarpsborg og Fredrikstad. Antallet har stabilisert seg på om lag 40 deltagere de siste årene. I år har 40 personer meldt seg på turen.

Noen av oss har litt kontakt i løpet av året, men båtturen er den eneste gangen i året at de fleste av oss treffer mer enn en snever gruppe av tidligere kolleger.

Det er tydelig at dette blir satt pris på. Telefonen begynner å ringe allerede tidlig i oktober med spørsmål om når turen blir dette året.



Sissel Gran: "Inni er vi alltid unge"

Det ble en time med mye latter og gjenkjennelse oppsummerer Kathrine Svendsberget etter å ha hørt litt om hvordan det er å bli eldre.

Gode råd om en god alderdom med et humoristisk blikk i antialdringens tid.

Dette var utgangspunktet for psykolog og forfatter Sissel Grans foredrag for Fornebuforeningen 16. november.

Det er kjipt å bli eldre, men alternativet er verre. Likevel kan det oppleves sjokkerende når tegnene melder seg.

Sissel Gran delte tanker og erfaringer fra boka *Inni er vi alltid unge*.

Det øyeblikket, da du ser en litt kjent figur i speilet og brått skjønner at det er deg – slik andre ser deg. Du ser plutselig ditt aldrende ytre skall, og det ligner slett

ikke på den du føler deg som inni deg.

«Det er en underlig erfaring å få øye på seg selv utenfra, i kontrast til det bildet vi bærer på av en annen – denne andre der inne, som også er oss selv,» skriver Sissel Gran.

Eldre blir sett på som en grå homogen masse, og ikke som enkeltindivider. Uttrykk som «Eldrebølgen» og en «grå tsunami» synes hun er helt forkastelig.

Et råd til eldre er å gå med hatt, helst med fjær, da skiller du deg ut i landskapet. Fokuser på det du mestrer, ikke alt det du ikke lenger kan.

Det ble en time med mye latter, og alle kunne vel kjenne seg igjen i det Sissel Gran snakket om.

Etterpå ble det servert mat og drikke, og alle så ut til å kose seg.



Media City Bergen

Bergen og Hordaland lokalforening har vært på et noe uvanlig og interessant besøk, nemlig Media City i Bergen. 59 interesserte medlemmer møtte opp i midten av oktober, en stor gruppe som ble delt i to. Ernst Sunde har sendt en oppsummering fra sin gruppeomvisning.

TV2

Kjetil Frugård og Svein Henning Berstad ønsket oss velkommen og tok oss med til TV2 sine studio. Der ble vi orientert om TV2s fordeling av ressurser og sendinger i Bergen og Oslo, med Bergen som hovedkontor.

Det meste av signalformidlingen skjer via fiber eller mobilnettet, og sendes ut til kundene fra Bergen.

Styrt av politisk satte regler, deles sendingene opp i 21 minutter program og 6 minutter reklame.

I TV-studioet (åpent landskap) var nyhetsankeret Guri Solberg midt i en nyhetssending. Den var sterkt preget av

«sirkuset» i det engelske parlamentet og støyen rundt statsministerens posisjon.

I rom REG 4, ett av fire kontrollrom, ble vi tatt imot av lederen Jan Sævik. Han orienterte om den pågående sendingen: *spørretimen i det engelske parlamentet*. Basert mye på innkjøp av TV-sendinger kjøpt inn fra internasjonale byråer.

Her er det full aktivitet fra kl. 6.00 om morgenen til 12.00 om kvelden.

NRK

Anne Grethe Teigland og Bodil Moldskred fortalte litt om flyttingen for fem år siden, fra lokalene på Minde til Media City hvor de nå disponerer 3500 kvadratmeter.

NRKs regionskontor er delt opp i Nord, Midt, Vest og Sørøst. I Vest er det nå 120 – 140 ansatte, og er størst på TV-produksjon.

Her produseres blant annet programmene Norge Rundt, Brennpunkt, Eides Språksjov, Nyheter, Minutt for Minutt,

Omvisning i NRKs lokaler. Se omtalen på foreningens hjemmeside med flere bilder tatt av Ernst Sunde og Kjellaug Gjerstad Norheim.

Underholdning og Symesterskapet.

De opplever gode synergier av samarbeidsmulighetene på huset med blant annet TV2 og BT (Bergens Tidende, red. anm.). Dette skjerper konkurransen, og de mener dette gjør hverandre gode.

I studio hvor Vestlandsrevyen og Norge i Dag produseres, var det lett å kjenne igjen interiøret fra sendingene.

I lokalene til NRKs lokalradiosendinger hadde dagens sending akkurat startet. Vi måtte derfor nøye oss med å betrakte det hele gjennom vinduet til studioet.

I redaksjonen for Norge Rundt var programleder Per Vidar Raunholm i full sving med forberedelsen av fredagens sending. Programmet bytter programleder hver tredje måned, og de hentes fra NRKs distriktskontorer. Programmet har vært produsert i 46 år og er blant NRKs ti mest sette program. Målgruppen er oss som er litt over middagshøyden.

Vi ble invitert inn i produksjonsrommet av Dag Indrebø hvor fredagens sending, med historien om museumstrikken på Møhlenpris, var under redigering. Som avslutning fikk vi se åpningssekvensen til denne sendingen.





Foto: Tomasz Majewski

Telepensjonistene Tønsberg besøkte Roseslottet

Willy Eide i Tønsberg lokalforening har sendt et lite reisebrev fra turen til kunstparken i Oslo.

Pensjonistturen til Roseslottet 5. oktober ble planlagt og bestilt i strålende solskinn, men dessverre så hadde værgudene endret ganske mye på dette finværet.

11 spreke pensjonister, utstyrt med regntøy og paraply, tok plass i minibussen til Frivillighetssentralen og ble trygt fraktet frem og tilbake av sjåfør Endresen.

Vi hadde en kjempefin omvisning på ca. halvannen timer med veldig mange sterke inntrykk og mengder av flotte malerier fra krigshistorien. Etter omvisningen var det deilig å komme inn i den varme minibussen som tok oss ned til et flott sted og flott mat på Frognerseieren.

På samme måte som vi avsluttet våre stiler på barneskolen, kunne vi si «alle var enige om at det var en flott tur». Tar gjerne turen en gang til, men da i noe varmere sommervær.

Roseslottet er en utstilling av malerier utført av kunstneren Vebjørn Sand. Når man går gjennom porten til Roseslottet befinner man seg i en kunstpark som er 75 meter i diameter med en borgmur av monumentale malerier. Foran deg ligger en 240 meter lang vei, formet som en spiral hvor alle maleriene var plassert og beskrevet.

I 2020 var det 80 år siden Norge ble angrepet og 75 år siden frigjøringen.

Roseslottet er en kunstinntallasjon og et pedagogisk prosjekt som har til formål å fortelle historien om okkupasjonen av Norge og om de grunnleggende prinsippene for demokrati, rettsstat og humanisme som da ble satt ut av kraft.

Høsttur til Oslo

I oktober dro 40 forventningsfulle telepensjonister fra Østfold på busstur til Oslo. Og skal vi tro Leif Jørgensens beskrivelse av turen ble forventningene absolutt innfridd. På Østmarkseteren ventet en god middag med dessert i de meget flotte lokalene. Deretter gikk turen til Folketeateret og musikalen Chess av ABBA-guttene Benny og Bjørn.

Alt i alt en meget vellykket tur, oppsummerer Jørgensen.



Fra v.: Trine Johannessen, Oddbjørn Stenberg, Margareth Harlem, Reidun Joneid, Kari Marberg, Turid og Kåre Haug og Frank Marberg.

Hyggelig møte i Haugesund

Det ble et gledelig stort frammøte da 36 medlemmer i Haugesund lokalforening tok turen til Havna-berg eldresenter den siste kvelden i oktober. Det er leder Jacob Utvik som skriver dette i et lite referat fra møtet.

Vi telepensjonister fikk en opplevelsesrik aften, som vi virkelig satte pris på, da musikk- og sanggruppa Tonika underholdt.

Arne Bratland, aktiv telepensjonist i Haugesund og musiker i Tonika, skal ha æren for at det musikalske innslaget ble holdt.

De tre musikerne og 13 sangerne hadde virkelig et stort repertoar. Populære melodier fra tidsperioden mellom 1930 og -70 tallet, både norske og fra det store utland, ble oss til del. De ble framført med stor entusiasme og med et smittende humør, og det så ut som om forsamlingen lot seg rive med.



To tidligere kolleger er med i Tonika. Mildred Åsen, foran til venstre i turkis jakke, jobbet i kantinen vår da vi var eget teleområde. Bakerst til høyre står Arne Bratland med gitaren sin. Han er aktivt medlem i Haugesund-foreningen.



Om telefonarbeider på hustakene

Harald Jarl Runde i Sogn og Fjordane lokalforening har mange små historier på lur. Her følger en fra telefonens barndom. I e-posten til Telepensjonisten skriver han: Vedlagt enda ein liten epistel eg har funne i avisene. Eg har tillete meg å modernisere språket noko. Om historia er frå Norge eller Det store utland, veit eg ikkje.

Hr Redaktør!

Taktelefonarbeiderne, som en i længere tid har hatt den glede ikke å se noe videre til, har dessverre nå begynt å vise seg på sine høyder igjen. Således har jeg idag hatt den ubehagelighet å se dem stående på mit hustak for i nabohuset å klink fast sine ledninger.

Jeg sier *Ubehagelighet*: Ikke alene dukker disse mennesker opp på hustakene uten eierens tillatelse. Men i mange tilfeller synes de å skrike, synge, plystre etc.; mer enn nødvendig kunne være. Og ofte oppdages etter dem en utslått takrute eller en forvritt taksten, som ved første leilighet dratter ned i rennen eller gårdsrommet. Denne banden om på hustakene – av nevnte arbeidere – uten varsel til beboerne og uten oppsyn til å varsle, hverken i gårdsrom eller på gaten, er imidlertid en utiligvelig likegyldighet, som ikke bør tillates. Om der kanskje ikke ennå har funnet noen beviselig ulykke sted, så turde det dog hende, at de hyppig nedfallende taksten skriver seg fra denne ting.

For en tid siden passerede følgende tildragelse i mitt hus:

En linje ble dratt over taket, hvorved flere sten løsnet. Av disse styrtet 2 stykker

ned i gårdsrommet, som jeg i øyeblikket passeret. Disse falt ikke mange tommer fra min rygg. Hadde de rammet meg, ville jeg rimeligvis vært en død mann på stedet.

Jeg forutsetter, at ulykker i fremtiden vil finne sted formedelst telefonarbeider på takene, selv om den største forsiktighet blir iaktatt. Jeg tillater meg derfor å stille følgene spørsmål til besvarelse av rette vedkommende:

1) Er man forpliktet til å finne sig i telefonarbeiderne på hustakene, uten spesielle tillatelse fra eierens side? I motsatt fall, kan en tilkalle Politiet for å fjerne dem?

2) Hvem overtar ansvar og erstatning for private folks liv og lemmer – eventuelt dødsfall – forårsaket ved telefonarbeidernes utførelse på hustak? Er man i det hele tatt pliktig til å underkaste seg den fare, som dermed er forbunden?

Disse spørsmål anser jeg det er av stor interesse å se besvart i pressen. Så jeg utber meg i den anledning nærværende linjer optatt i «Morgenbladet».

Morgenbladet 16.11.1885

<< tilbakeblikk

Apostler fra skogene

Når nysnøen drysser fra skyers altaner små flimrende fnugg over skogens graner og gir dem sin dunbløte vinter-habitt, blir åser og lier en verden av hvitt.

Da er det de vakreste trærne i Norge må bøte med livet. De havner på torget ... Forgjæves har aldrig en gran git sit liv. Den løfter vort sinn mot et nytt perspektiv.

De er som apostler ... De står og forkynner om dagen i morgen - - om liv som begynner.

De kan ikke gro mellom stenene her - - Dog kneiser mot blået de rotløse trær.

Som dem skal vi kneise. La ordet få vinger og hjertet gi kraft til det budskap vi bringer!

Vi bygger en verden av sten over sten ... men drømmen bak alt er en duggerlet gren.

Av døgnslitte stener slår livet sin flamme imot oss fra granenes krone og stamme. Og tar vi så en av dem inn i vort hus, da eier vi drømmen om skogenes sus.

Til tusener av hjem bar de rotløse trærne sin himmelske hilsen fra skogene fjerne. Du skal ikke stivne i sten eller stål, men sette deg store og evige mål!

*Arne Paasche Aasen
Telepensjonisten nr. 3/77*



Fritiden øker – fritidsindustrien vokser som en eksplosjon. Unyttige ting pøses på oss, siste nytt i slalomutstyr, nye båttyper, hytteartikler av alle utenkelige sorter, luksusbademadrasser. Det er om å gjøre å fylle hver bit av fritiden med festlige saker. Slik at vi mest mulig slipper å anstrenge oss – verken åndelig eller fysisk. Og – sier Gunilla Boerhus – «fritiden blir som en påse snask: søt og god, men næringsløs».

*Olav Egil Aune i Sosialt Perspektiv
Telepensjonisten nr. 3/78*

At personer i høy alder finner seg i å bli satt til side og diskriminert, kan komme av at de er vokst opp under økonomiske og sosiale forhold som ville vært utenkelige i dag.

De som når høyere alder i årene som kommer, vil være helt annerledes. De vil være meget mer selvbevisste og ikke la seg tyrannisere av ungdommen.

I dag er bare en av stortingsrepresentantene over 67 år.

I fremtiden vil det bli en selvfølge at sammensetningen av kommunestyre og storting må bli slik at aldersgruppen fra 60 til 90 år er representert på en rettferdig måte: 12% av medlemmene i de beslutende organer må være over 67 år.

Før dette skjer, ser det ut til at krisen innen omsorgen for de syke eldre, bare blir verre og verre.

*Tallak B. Simes i boka «Å vokse i alder og visdom»
Telepensjonisten nr. 3/78*

Det er 67 år siden dette hendte.

Det var julaftens morgen. Alt stod på hodet hjemme. Siste hånd på julaftens feiring skulle gjøres ferdig. Vi var fire søsken fra fire

til ti år. Mor strevet i sitt ansikts sved, ungene maste om alt mulig og ingenting.

Far gjorde seg i stand til å gå ut, han skulle på juletilstelning på arbeidet sammen med sine arbeidskamerater. Da han gikk var det siste mor sa til ham: «Glem ikke å kjøpe juletre.»

Hjemme hos oss var det slik at juletreet ble pyntet julaften ettermiddag, og det var bestandig siste hånd på begynnelsen til julefeiringen.

Ettersom formiddagstimen gikk, begynte vi så smått å tenke: «Kommer ikke far snart med juletreet?» Klokken ble 12, den gikk til 1 og den ble 2, og endelig kom far, da var klokken blitt 3. «Juletreet, hvor har du det?» ropte mor. «Det har jeg glemt», sa far. «Kom her gutter, vi skal ha juletre!»

I full fart bar det til første kullhandler. Stengt – ikke et menneske. Den ene etter den andre ble besøkt. Endelig, nede på Hammersborg traff vi på en kullhandler som holdt på å stenge, og han hadde to juletrær igjen, og så fikk vi til og med juletreet.

Gleden var stor da vi til slutt kom hjem med treet, klokken var da blitt 5 på ettermiddagen, aldri glemmer jeg hvor redde vi var for at vi ikke skulle få juletre. Vi var 6 stykker om å pynte treet.

Jeg glemmer aldri den julen.

TEMO

Telepensjonisten nr. 3/78

Som nylig tiltrådt generaldirektør

i Televerket har jeg naturlig nok ikke hatt anledning til å samarbeide med de av Televerkets tjenestemenn som ikke lenger er yrkesaktive. Jeg er derfor glad for at jeg på denne måte kan nå telepensjonistene rundt

om i landet.

Det har gledet meg å høre at våre pensjonister har sitt aktive forbund, der mange gjør en innsats i arbeidet for pensjonistenes trivsel og kår, samtidig som de er med på å opprettholde kontakten med tidligere kolleger og tidligere arbeidsplass.

Telepensjonistene i Oslo har fått innredet eget rom i Telekvartalet, som både fungerer som et hyggelig samling- og møtested og gir muligheter for diverse fysiske aktiviteter. Forhåpentlig vil det etter hvert bli mulig å gjennomføre slike velferdstiltak for pensjonister også andre steder i landet.

Televerket står foran mange og store arbeidsoppgaver i årene som kommer – oppgaver som på mange måter er en videreføring av det arbeid dere har utført gjennom lang tids tjeneste i etaten. I jubileumsåret 1980 vil jeg gjerne sende en spesiell hilsen til telepensjonistene, som på sett og vis representerer forbindelseslinjene mellom epoken med telegrafsignaler via morse og manuell telefonkspedisjon og fram til automatiserings- og dataalderen.

Mine beste ønsker om en gledelig jul og et godt nytt år til hver enkelt telepensjonist.

Kjell Holler

Telepensjonisten nr. 3/80

En gammel montør skrev avskjedsbrev til Bjørgvin distrikt. Der stod det bl.a.: «Det er velkjent at de fleste mennesker legger ned det beste av seg selv på jobben. Og det kan jeg forsikre distriktsjefen om at min manndom ligger igjen langs stolpekursene i Telegrafverket!»

Perler og gråstein 1992/Kåre Aarvik

KONTAKT OSS

Personvernerklæringen for Telepensjonistenes Landsforbund finner du på telepensjonistene.no om oss. På telepensjonistene.no finner du også informasjon og aktiviteter under Våre lokalforeninger.

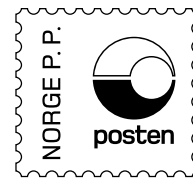
FORBUNDSLEDER	Tore Haugland	Bønnesskogen 169	5154 Bønes	900 22 328	t-haugl@online.no
NESTLEDER	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com
SEKRETÆR	Åse Juul Hansen	Bassenggata 11	6516 Kristiansund	950 38 648	aasejha@online.no
KASSERER	Finn-Egil Elster	Hauketotoppen 18	1266 Oslo	913 21 672	Finn-Egil.Elster@telepensjonistene.no
STYREMEDLEM	Anne Sørli-Johansen	Slalåmveien 16	0380 Oslo	901 94 231	asoe3@online.no
1. VARA	Kari R. Aanerud	Utsiktsvegen 79	2208 Kongsvinger	959 19 528	kaanerud@gmail.com
2. VARA	Tone Okkenhaug	Bromstadvegen 45	7045 Trondheim	900 21 012	tone@online.no
REDAKTØR	Gunhild Granum	Ekreberget 9	2390 Moelv	901 30 153	gunhi-s@online.no
TELEPENJONISTEN	Skoglund				
TEKNISK ANSVARLIG for telepensjonistene.no	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com

Telepensjonistenes Landsforbund

Postadresse: Postboks 800, 1331 Fornebu

Besøksadresse: Snarøyveien 30, sone D5f, 1360 Fornebu

E-post: landsstyret@telepensjonistene.no • www.telepensjonistene.no



Avsender:
Telepensjonistenes Landsforbund
Postboks 800
1331 Fornebu

SMÅSTOFF



Svindel på mobilen – ikke installer appen!

Mange nordmenn får anrop fra ukjente, norske mobilnumre – der noen utgir seg for å være fra «Amazon». Pass på: Dette kan være kriminelle som vil svindle deg ved å «kapre» mobilen din.

– Tar du telefonen, får du som regel høre en forhåndsinnspilt beskjed om at noen har bestilt en iPhone på din konto, sier Thorbjørn Busch, senior sikkerhetsrådgiver i Telenor.

Han forklarer at en automatisk beskjed ber deg trykke på tallet 1 for å komme i kontakt med en servicemedarbeider. Gjør du det blir du viderekoblet til en erfaren svindler.

Og det er på dette punktet det begynner å bli skummelt: – For at «servicemedarbeideren» lettere skal kunne «hjelpede deg», blir du raskt bedt om å laste ned en app på mobilen din, og kanskje et program på datamaskinen. Dette kan for eksempel bli beskrevet som en sikkerhetsapp eller lignende, men er i virkeligheten et verktøy som gir de kriminelle tilgang til mobilen eller datamaskinen din, sier Busch.

I det siste har det vært svært mange slike anrop der noen utgir seg for å være fra Amazon, men det kan også være noen som gir seg ut for å være fra Microsoft.

Les hele saken på online.no



Oslohøst

I forrige nummer av Telepensjonisten (3/22) gjenga vi et dikt om høsten i Oslos gater. Det fine diktet ble «sakset» fra Telepensjonisten nr. 3/75, men det sto ingen ting om hvem dikteren var.



Henning Torsby i Drammen lokalforening er en observant leser av bladet vårt, og sendte en e-post til redaktøren der han skrev følgende: *I siste Telepensjonisten står et av mange fine dikt som André Bjerke har skrevet, «Oslohøst». Telepensjonisten 3/75 kjente nok ikke sin André Bjerke. Finn Kalvik har satt en fin melodi til. Den er på CDen Finn Kalvik: Bjerke/Hagerup/Kalvik og kan søkes opp på Youtube.*



Unge innvendig

Inni mange eldre er det en ung person som har mye å by på, er rik på erfaringer, og som vet hvordan det er å være ung. Hvis du skreller alderen av «gamlingene» rundt deg, så oppdager du jo at de er like unge inni seg som du selv.

Sissel Gran, Vi over 60 nov. 2022

Adventstid

Mange lys og nysnø skaper god adventsstemning, skriver Arnhild Nastad Aunan i Trondheim lokalområde. Hun har sendt et koselig bilde som er tatt på Ugla i nærheten av Bymarka i Trondheim.

Med dette fine bildet ønsker vi alle lesere av Telepensjonisten en fin adventstid og en god jul!



Julenisser og andre nisser

Julenissen er en kulturell figur knyttet til jul med røtter i europeisk folketro.

Julenissen fremstilles som en eldre, vennlig mann med kraftig hvitt skjegg og smilende øyne. Han er kledd i lang, rød frakk, store støvler og rød topplue. Han kommer hjem til folk med julegaver, særlig til barn. Gavene har han i en sekk på ryggen.

Julenissen er basert på legender om Nikolaus den hellige, en biskop som skal ha levd i Lilleasia, som tilsvarer dagens Tyrkia, på 200–300-tallet. Ifølge legendene var han en svært gavmild mann som var opptatt av å hjelpe de fattige. I middelalderen ble det vanlig å gi hverandre små gaver på Nikolaus' festdag 6. desember. Skikken med Nikolaus-gaver spredte seg utover Europa.

Den nederlandske varianten av Nikolaus, Sinterklaas, ble i USA til Santa Claus, gjerne fremstilt med reinsdyr og slede. Denne figuren kom til de nordiske landene på slutten av 1800-tallet.

Julenissen har opprinnelig ingenting med nisser å gjøre, som er overnaturlige vesener fra nordisk folketro. Det er bare nisse-navnet de har til felles, som i begge tilfeller går tilbake på mannsnavnet Nils, en nordisk form av Nikolaus. De nordiske nissene ble etter hvert også mer knyttet til jula, og har til en viss grad smeltet sammen med den norske julenissen.

Julenissen er i dag et av de fremste symbolene på julefeiring verden over.

Snl.no

